

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 2021-10-01

Ärende 11 – Yttrande över remissen Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomi SOU 2021:24

Utveckla en i verklig mening cirkulär ekonomi

Vänsterpartiet har tagit del av remissunderlaget till Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin SOU 2021:24. Vi säger blankt nej till att utveckla ett så kallat *frival* inom området avfall – enligt utredningen denna gång i betydelsen matrester, livsmedelsförpackningar, servetter, pappershanddukar och hygienartiklar.

Motorn i förslaget till ”nya modeller och metoder” för vidare hantering av nämnda avfall har som incitament att öka konkurrensen, vilket ses som positivt för företagsamhet och för affärsmässiga ”betingelserna” i en cirkulär ekonomi. Därmed kan det kommunala monopolet på insamling och hantering av avfall luckras upp, enligt utredningen.

Även om kommunerna fortfarande ska ha ett grundansvar för tillsynsfrågorna avses de avfallsproducerande verksamheterna inom kommunen kunna lämna kommunens hantering och istället självständigt bestämma över insamling, transport och behandling av det egna avfallet. Det vill säga – en slags Lagen om valfrihet - LOV applicerad på avfallssektorn. Det kallas med ett för ändamålet nytt ord – *frival*.

Vänsterpartiet menar att det finns ett flertal överhängande risker med det föreslagna *frivalet* inom avfallshanteringen. Det huvudsakliga motivet för utredningen är ökad konkurrens och ett incitament för att skapa en cirkulär ekonomi, men det finns inget i utredningen som på något sätt talar för långsiktigt bättre klimat och miljöeffekter, inte heller att en i verklig mening cirkulär ekonomi uppstår. **Tvärtom, som**

organisationen Avfall Sverige påtalar, risken är stor att miljöskyddet kan komma att försämrans.

Det är signifikativt att den förändring som utredningen syftar till inte primärt handlar om vare sig en cirkulär ekonomi eller om förbättring och förstärkning av klimat- och miljömässiga åtgärder/konsekvenser för samhällets avfallsvolymer. Utredningens förslag är att sätta en marknadsmässig avfallshantering i ett företag som i sina värsta scenarier kan komma att likna det som till exempel Italien periodvis hamnar i när maffiastrukturerna reglerar avfallsmarknaden och istället för att hantera avfallet enligt regelboken dumpar detsamma i vilken dalgång eller Medelhavsvik som helst.

Det sägs att kommunerna fortfarande ska ha tillsynsansvaret. Tillsyn i all ära. Det räcker inte med en årlig rapportering, som utredningen föreslår, från de så kallade *frivals*-aktörerna. Vi har i färskt minne avfallsföretaget Think Pink som med hjälp av sin dumpning har sett till att förgifta grundvattnet för omkringboende i Sorunda, Botkyrka kommun, samt på flera mils radie spy ut hälsoskadliga rökgaser under flera månaders brand i soporna. Nu senast även skandalen med de 120 containrarna med avfall i en skogsdunge i Hölöskogarna. Det har visserligen inte då handlat om matrester m.m. enligt den avgränsning som denna utredning hanterat, men exemplen förskräcker. Det här handlar om företag och ibland alldeles för lättförtjänta pengar. Det riskerar att dra mindre nogräknade företagare som flugor till, ja just det, en flödig ruttnande matavfallsdepå.

Vänsterpartiet menar att riskerna med **införandet av en frivalsmodell i avfallshanteringen bäddar för en stor mängd skadliga konsekvenser** vad gäller klimat- och miljö, utvecklingen av en i verklig mening cirkulär ekonomi och framtiden för en kontrollerad, effektiv och samhällsnyttig avfallshantering. Kommunernas ansvar och hantering är den instans som ur en demokratisk synvinkel fortfarande bör och kan garantera samhällsnyttan.

Sait Yildiz (V)
Ersättare kommunstyrelsen

